

הסברים לפרק חשיבה מילולית 2

התשובות הנכונות:

15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
1	2	2	3	4	1	1	3	4	3	3	4	1	1	2

30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16
3	3	2	1	4	1	1	3	2	2	3	3	1	2	2

מילים וביטויים

1. התשובה הנכונה היא: (2).
פירוש המילה 'אגד' הוא: תחבושת.
2. התשובה הנכונה היא: (1).
פירוש הביטוי 'שת לבו' הוא: שם לב, התעניין.
3. התשובה הנכונה היא: (1).
פירוש המילה 'דיוטה' הוא: קומה בבניין.
4. התשובה הנכונה היא: (4).
פירוש הביטוי 'סמוך על שולחנו' הוא: שמישהו אחר מפרנס אותך, שהוא נתמך בו או תלוי בו כלכלית.

אנלוגיות

5. התשובה הנכונה היא: (3).
פקק הוא הדבר שסוגר את הבקבוק. לחלוץ זה להסיר, להוציא. כלומר, לחלוץ את הפקק זה להוציא את הפקק, כך שהוא לא יסגור יותר את הבקבוק.
תשובה (1): מעדר זה כלי עבודה המשמש לחפירה. לנטוע זה לשתול. כלומר, ניתן לנטוע שתיל בתוך בור באדמה שנעשה באמצעות מעדר. לא מתאים.
תשובה (2): קולמוס הוא עט המשמש לכתיבה, כלומר, ניתן לכתוב באמצעות הקולמוס. לא ניתן לכתוב את הקולמוס עצמו, כפי שניתן ביחס המקורי לחלוץ את הפקק. לא מתאים.

תשובה (3): וילון הוא הדבר שמכסה את החלון. **להסיט** זה להזיז. **להסיט** את הוילון זה להזיז את הוילון, כך שהוא לא יכסה יותר את החלון (ניתן, לחילופין, להבין שלהסיט את הוילון משמעותו להזיז אותו כך שהוא כן יכסה את החלון. אולם לרוב מקובל, שוילון הנמצא במקומו מכסה את החלון ואילו וילון מוסט חושף את החלון). עשוי להתאים.

תשובה (4): **מפתח** הוא הדבר שבאמצעותו פותחים או **נועלים**. לא ניתן **לנעול** את המפתח עצמו, כפי שניתן ביחס המקורי **לחלוץ** את הפקק. לא מתאים.

6. התשובה הנכונה היא: (3).

"**ניחא**" היא מילה המציינת השלמה, הסכמה למצב לא רצוי במיוחד. **מתעקש** הוא אדם העומד על דעתו בתוקף ולא מוותר. אם כך, ניתן לומר שאדם ש**מתעקש** **לא** יאמר "ניחא".

תשובה (1): "**הס!**" הוא ציווי לשתוק, להיות בשקט. **דומם** הוא אדם שקט, שלא מדבר (דומם הוא גם חפץ, אבל פירוש זה איננו רלוונטי לצמד המילים). אדם שאומרים לו "**הס!**" מתבקש להיות **דומם**. שימו לב! משהו **אחר** אומר לו "הס!". לא מתאים.

תשובה (2): "**זהירות!**" היא קריאת אזהרה, שמטרתה להזהיר את הזולת מפני מצב **מסוכן**. לא מתאים.

תשובה (3): "**עוד!**" היא בקשה לקבל תוספת ממה שיש. **מסתפק** הוא אדם שדי לו במה שיש לו. אם כך, ניתן לומר שאדם ש**מסתפק** **לא** יבקש "**עוד!**". עשוי להתאים.

תשובה (4): "**אחרי!**" היא קריאה לזולת ללכת אחרי אותו אדם. **מוביל** הוא אדם שאחרים הולכים אחריו. אם כך, מי שקורא "**אחרי!**" מעוניין להיות ה**מוביל**. חסר כאן הקשר הניגודי. לא מתאים.

7. התשובה הנכונה היא: (4).

מעולה הוא טוב מאוד.

תשובה (1): **מקושט** הוא מעוטר, בעל עיטורים, **עטור**. כלומר, לפנינו מילים נרדפות. לא מתאים.

תשובה (2): משהו **מרופד** הוא נוח יותר. עשוי להתאים.

תשובה (3): **מוטל** הוא דבר **מונח**. כלומר, לפנינו מילים נרדפות. לא מתאים.

תשובה (4): **חיוני** הוא דבר **נחוץ** מאוד. עשוי להתאים.

אנו מתלבטים בין תשובות (2) ו-(4):

בתשובה (2) משמעות המילה **מרופד** היא משהו שיש עליו ריפוד. לרוב, מטרת הריפוד היא להשיג יותר נוחות. האם מטרת המעולה היא להשיג יותר טוב? לא. המעולה הוא עצמו יותר טוב, לכן תשובה זו לא מתאימה.

בתשובה (4) משמעות המילה **חיוני** היא דבר הכרחי, שאי-אפשר בלעדיו. **חיוני** הוא לא סתם נחוץ – הוא נחוץ ביותר. יש כאן קשר של דרגות עוצמה. גם ביחס המקורי יש קשר של דרגות עוצמה: **מעולה** הוא טוב ביותר. זו התשובה הנכונה.

8. התשובה הנכונה היא : (3).

מקווה הוא אדם שחש תקווה, שרוצה ומאמין שדבר מה אכן יקרה. **מיוחל** הוא דבר שרוצים אותו ו**מקווים** שהוא יקרה. אם כך, **מיוחל** הוא משהו שחשים כלפיו תקווה, כלומר **שמקווים** לו. שימו לב! ישנו הדבר **המיוחל** וישנו מישהו אחר **שמקווה**.

תשובה (1) : **עצוב** הוא מישהו שחש עצב. אם מישהו אחר **ינחם** אותו הוא ירגיש פחות **עצוב**. לא מתאים.

תשובה (2) : **נגוע** הוא מישהו שנושא עליו נגיפים של מחלה. אולי הוא נושא את אותם נגיפים כי הוא **נדבק** ממישהו במחלה הזו. שימו לב! אותו אדם שכרגע **נגוע**, **נדבק** בעצמו במחלה. ביחס המקורי אדם **מקווה** למשהו אחר (הדבר **המיוחל**). לא מתאים.

תשובה (3) : **מתעב** הוא מישהו שחש תיעוב כלפי משהו אחר. **מאוס** הוא משהו שמעורר תחושה של דחיה ותיעוב. אם כך, **מאוס** הוא משהו שחשים כלפיו תיעוב, כלומר **שמתעבים** אותו. עשוי להתאים.

תשובה (4) : **מוודא** הוא מישהו שבודק שדבר מה אכן מתקיים. לאחר פעולת הוודוא יוכל אותו אדם להיות **בטוח** שהדבר אכן מתקיים. אם כך, אדם **מוודא** על מנת להיות **בטוח** בעצמו. ביחס המקורי אדם **מקווה** למשהו אחר (הדבר **המיוחל**). לא מתאים.

9. התשובה הנכונה היא : (1).

הצטדק הוא מישהו שניסה להוכיח את צדקתו או להסיר מעצמו אשמה. **האשמה** היא ייחוס מעשה רע למישהו אחר. אם כך, **הצטדק** זה ניסה להתנגד **להאשמה** של מישהו אחר כלפיו. שימו לב! יש כאן שני משתתפים : המאשים והמצטדק.

תשובה (1) : **הצטנע** הוא אדם שניסה להפחית מחשיבותו שלו עצמו, או אדם שמעמיד פני צנוע. **שבח** הוא מחמאה, דברי כבוד והערכה כלפי מישהו אחר. אם כך, **הצטנע** זה ניסה להתנגד **לשבח** של מישהו אחר כלפיו. עשוי להתאים.

תשובה (2) : **הצטער** זה חש צער או חרטה. יתכן שאדם הצטער ביחס **לטעות** שלו עצמו. אין כאן שני משתתפים כמו ביחס המקורי. לא מתאים.

תשובה (3) : **התנדב** זה עשה משהו למען הזולת מתוך רצון חופשי, כלומר לא מתוך **חובה**. אין כאן שני משתתפים כמו ביחס המקורי (הזולת, שלמענו מתנדבים, הוא פאסיבי לחלוטין). לא מתאים.

תשובה (4) : **התאפק** הוא אדם שהתנהג בניגוד **לתשוקה** שלו עצמו. אין כאן שני משתתפים כמו ביחס המקורי. לא מתאים.

10. התשובה הנכונה היא: (1).
- הצטייד** זה השיג ציוד לצורך מסויים. **להתכונן** זה לערוך סידורים והכנות לקראת משהו. ישנם כל מיני סידורים וכל מיני הכנות אפשריות. ניתן לומר שה**צטיידות** היא סוג של **התכוננות** לקראת משהו.
- תשובה (1): לאבק** זה להסיר ממשו את האבק. **לנקות** זה להסיר את הלכלוך. ניתן לנקות בכל מיני דרכים. ניתן לומר של**אבק** זה סוג של **לנקות**. עשוי להתאים.
- תשובה (2): להצטופף** זו פעולה שעושים כמה אנשים ביחד על מנת לתפוס ביחד פחות מקום. **היצמדות** האנשים זה לזה היא האופן שבו האנשים **מצטופפים**. האם **התכוננות** היא האופן שבו **מצטיידים**? לא. לא מתאים.
- תשובה (3): להתחזות** זה להעמיד פנים שאתה מישהו אחר. **להזדהות** זה להציג את הזהות האמיתית שלך. כלומר, **להתחזות ולהזדהות** הם הפכים. לא מתאים.
- תשובה (4): להרגיל** זה לגרום למישהו אחר **להסתגל**. יש כאן שני משתתפים. לא מתאים.

החלפת אותיות

11. התשובה הנכונה היא: (4).
השלשה המתאימה היא מ.ד.ר.
12. התשובה הנכונה היא: (3).
השלשה המתאימה היא ח.ז.ק.
13. התשובה הנכונה היא: (2).
השלשה המתאימה היא ג.ב.ל.
השלשה ג.נ.ב. מתאימה לתשובות (2) ו-(3) בלבד.
14. התשובה הנכונה היא: (2).
השלשה המתאימה היא ט.ע.מ.
השלשה ה.ב.ל. מתאימה לתשובות (2) ו-(4) בלבד.

השלחת השפטים

15. התשובה הנכונה היא: (1).
- המלחין טרנובסקי מגשים את הייעוד שקיבל עליו: הוא מעולם לא התיימר לכתוב לחנים מורכבים, אלא הכריז על כוונתו להלחין נעימות פשוטות וקליטות בעבור צרכני התרבות הפופולארית (כלומר, **טרנובסקי הכריז שהוא מלחין מנגינות פשוטות, קליטות ופופולריות**). ואכן, יצירותיו מתנגנות במצעדי הפזמונים, ורבים אוהבים להאזין להן (כלומר, **אכן, יצירותיו הן כפי שהכריז – פופולריות**).
16. התשובה הנכונה היא: (2).
- הגנרל פיט נחל אכזבה מרה במלחמה נגד צרפת (כלומר, **פיט הפסיד במלחמה נגד צרפת**): נצחונותיו הימיים לא הביאו לידי הכרעה במלחמה (כלומר, **אמנם פיט ניצח בקרבות הימיים, אך זה לא עזר לו לנצח במלחמה**), וכיבוש המושבות הצרפתיות מעבר לים, שנועד להרוס את התשתית היבשתית של הצרפתים שם, הוכח כצעד בזבזני, משום שהסב לאויב רק נזק של מה בכך (כלומר, **כיבוש המושבות הצרפתיות היה מאמץ מבזבז, שכן הוא גרם לצרפתים נזק קטן בלבד**).
17. התשובה הנכונה היא: (2).
- גברת קלמנטין, מורה למנדולינה במכון ללימודי מוזיקה, דוגלת בהוראה בשיטה קבוצתית (כלומר, **קלמנטין בעד לימוד קבוצתי**). לטענתה, לולא הונהגה במכון שיטת הוראה פרטנית אין ספק שבתוך זמן קצר היו התלמידים מסוגלים לנגן כהלכה (כלומר, **במכון מלמדים באופן יחידני (= פרטני), אך לטענתה, אילו היו מלמדים באופן קבוצתי בטוח שהיו קוצרים הצלחה**).
18. התשובה הנכונה היא: (1).
- יש חולים אשר נרתעים מלקחת תרופות שמטרתן להקל על הסימפטומים של מחלתם (כלומר, **יש חולים הנמנעים מלקחת תרופות שמטרתן לעזור להם**), וזאת עקב העובדה שהם חוששים שעצם החלשתם של הסימפטומים תגרום להם לקבל פחות תשומת לב מהסובבים אותם (כלומר, **בגלל שאם הם יראו בריאים יותר, הם יקבלו פחות תשומת לב**).

19. התשובה הנכונה היא : (3).

יום לפני הבחירות צפה הסקר מפלה הן לסנדרסון והן לענתבי. "אם תזכה מי מהן בבחירות" הצהיר הכתב הפוליטי, "אוכל את כובעיי" (כלומר, **הכתב הפוליטי האמין ששתייהן יפסידו, והצהיר שאם אחת מהן תנצח הוא "יאכל את הכובע"**). לנוכח תוצאות הבחירות, שבהן נבחרה ענתבי ואילו סנדרסון הפסידה, נראה כי הוא יאלץ לאכול את כובעו (כלומר, **מכיוון שאחת מהן ניצחה, הוא יאלץ "לאכול את הכובע"**).

הערה: "אכל את הכובע" הוא כינוי למישהו שטען בבטחון רב שהוא יודע את העתיד לקרות, והופתע ממה שהתרחש בניגוד לכל ציפיותיו.

היגיון

20. התשובה הנכונה היא : (3).

ניתן לערוך היכרות ראשונה רק עם אדם שעדיין לא מוכר לנו.

תשובה (1): **אתה לא יכול לעשות היכרות ראשונה עם אדם, חוץ מבמקרים שבהם הכרת אותו קודם לכן**. כלומר, ניתן לערוך היכרות ראשונית עם אדם מוכר. תשובה זו שגויה.

תשובה (2): **אתה יכול לעשות היכרות ראשונה עם אדם, משום שהכרת אותו זה לא כבר**. כלומר, ניתן לערוך היכרות ראשונית עם אדם כי כבר ערכת איתו היכרות לפני זמן קצר. תשובה זו שגויה.

תשובה (3): **אין אתה יכול לעשות היכרות ראשונה עם אדם, אם הכרת אותו קודם לכן**. כלומר, לא ניתן לערוך היכרות ראשונית עם אדם מוכר. זו התשובה הנכונה.

תשובה (4): **אינך יכול לעשות היכרות ראשונה עם אדם, אלא אם כן הכרת אותו קודם לכן**. כלומר, ניתן לערוך היכרות ראשונית רק עם אדם מוכר. תשובה זו שגויה.

21. התשובה הנכונה היא : (2).

צבעי שמן נמכרים יותר מצבעי מים. אלי הסיק שהסיבה לכך היא, שצבעי שמן נוחים יותר לשימוש מצבעי מים. עלינו לקבוע איזו מהעובדות הבאות עשויה **לחזק** את מסקנתו של אלי.

תשובה (1): **מחליש**. תשובה זו מציגה הסבר חלופי לעובדה שצבעי שמן נמכרים בכמות גדולה יותר מצבעי מים. האמירה הסמויה במסקנתו של אלי היא, שאנשים נוטים לצייר יוצר בצבעי שמן. מתשובה (1) ניתן להבין, שיתכן שמציירים בשני סוגי הצבעים באותה מידה, וזה רק נראה שמשתמשים יותר בצבעי שמן, מכיוון שהציור בצבעי שמן דורש כמות גדולה יותר של צבע.

תשובה (2) : מחזק. נתון זה הופך את הממצאים לתמוהים יותר ולכן דורשים הסבר כלשהו. אם צבעי שמן יקרים יותר מצבעי מים, היינו מצפים שיקנו יותר צבעי מים, אך למרות זאת צבעי שמן נמכרים יותר מצבעי מים. המידע שבתשובה זו מחדד את הצורך בהסבר כלשהו, וייתכן שההסבר הוא שצבעי שמן נוחים יותר לשימוש מצבעי מים.

תשובה (3) : מחליש. תשובה זו מציגה הסבר חלופי לעובדה שצבעי שמן נמכרים בכמות גדולה יותר מצבעי מים. זה לא בגלל שצבעי שמן יותר נוחים לעבודה, אלא משום שקשה להשיג צבעי מים.

תשובה (4) : מחליש. תשובה זו מציגה הסבר חלופי לעובדה שצבעי שמן נמכרים בכמות גדולה יותר מצבעי מים. זה לא בגלל שצבעי שמן יותר נוחים לעבודה, אלא משום שצבעי שמן זוכים לפרסום בכלי התקשורת.

22. התשובה הנכונה היא : (2).

נשות עין-שיזף תמיד דוברות אמת.
נשות נוה-אלון דוברות אמת כאשר הן משוחחות עם אישה מעין-שיזף.
נשות נוה-אלון משקרות כאשר הן משוחחות עם אישה שאינה גרה בעין-שיזף.
אנו מתבקשים למצוא איזה מהמשפטים הבאים אינו יכול להיות המשפט שאמרה בתיה, הגרה באחד משני הישובים, לפנינה, הגרה בנוה-אלון.

עלינו לבחון בכל תשובה שתי אפשרויות :

אפשרות ראשונה : בתיה מתגוררת בעין-שיזף.

אפשרות שנייה : בתיה מתגוררת בנוה-אלון.

תשובה (1) : אם בתיה מתגוררת בעין-שיזף היא דוברת אמת, ולכן היא בהחלט עשויה לומר "אני מעין-שיזף". אם כך, תשובה זו תיתכן, ולכן היא נפסלת. אין צורך לבדוק, במקרה זה, האם יתכן שבתיה מתגוררת בנוה-אלון.

תשובה (2) : אם בתיה מתגוררת בעין-שיזף היא דוברת אמת, ולכן לא יתכן שהיא תאמר "אני מנוה אלון". נבדוק מה קורה אם בתיה מתגוררת בנוה-אלון : היא משוחחת עם פנינה, הגרה בנוה-אלון, ולכן היא צריכה לשקר לה. לכן לא יתכן שהיא תאמר "אני מנוה אלון", שהרי אז זו תהיה אמירת אמת. אם כך, לא יתכן שבתיה תאמר "אני מנוה-אלון" וזו התשובה הנכונה.

תשובה (3) : אם בתיה מתגוררת בעין-שיזף היא דוברת אמת, ולכן היא בהחלט עשויה לומר "אני דוברת אמת". אם כך, תשובה זו תיתכן, ולכן היא נפסלת. אין צורך לבדוק, במקרה זה, האם יתכן שבתיה מתגוררת בנוה-אלון.

תשובה (4) : אם בתיה מתגוררת בעין-שיזף היא דוברת אמת, ולכן לא יתכן שהיא תאמר "אני מצפת". נבדוק מה קורה אם בתיה מתגוררת בנוה-אלון : היא משוחחת עם פנינה, הגרה בנוה-אלון, ולכן היא צריכה לשקר לה. לכן יתכן שהיא תאמר "אני מצפת". אם כך, תשובה זו תיתכן, ולכן היא נפסלת.

23. התשובה הנכונה היא : (3).

נבדוק את טענה א' לאור הקלף הנתון :

אם על אחד מצדיו של קלף **לא** מופיע עיגול (על אחד מצדיו של הקלף הנתון מופיע ריבוע), גם על צידו האחר **לא** מופיע עיגול (דווקא כן מופיע עיגול!).

קיומו של הקלף מפריך את טענה א'.

נבדוק גם את טענה ב' לאור הקלף הנתון :

אם על אחד מצדיו של קלף **לא** מופיע משולש (על אחד מצדיו של הקלף הנתון מופיע ריבוע), על צידו האחר מופיע משולש (בקלף הנתון מופיע דווקא עיגול!).

קיומו של הקלף מפריך את טענה ב'.

אם כך, התשובה הנכונה היא תשובה (3).

24. התשובה הנכונה היא : (1).

הממצאים :

בפינלנד, מחלות כבד נפוצות יותר אצל מעשנים מאשר אצל לא-מעשנים.
כמו כן, מחלות לב נפוצות במידה שווה אצל המעשנים ואצל לא-מעשנים, למרות שידוע שהעישון מזיק ללב.

עלינו למצוא את הנתון אשר **אינו** נחוץ על מנת להסביר את הממצאים.

תשובה (1) : נזק לכבד מגדיל את הסיכון למחלות לב – אבל בממצאים אנו רואים הבדל בין שיעור חולי הכבד לשיעור חולי הלב, כלומר, טענה זו אינה מתיישבת עם הממצאים.

נקשור את שלוש התשובות הנותרות :

תשובה (3) : בפינלנד נהוג לעשן תוך כדי שתיית אלכוהול. אם כך, עלינו לקחת בחשבון שהמעשנים המתוארים בממצאים גם שותים אלכוהול.

תשובה (2) : אלכוהול משפר את תפקודו של שריר הלב. ידוע שהעישון מזיק ללב, אולם חברו, האלכוהול, מקזז את הנזק, וזה מסביר מדוע מחלות לב נפוצות במידה שווה אצל המעשנים ואצל לא-מעשנים.

תשובה (4) : אלכוהול מזיק לכבד. אמנם לא ידוע שהעישון מזיק לכבד, אולם חברו, האלכוהול, מזיק לכבד, וזה מסביר מדוע מחלות כבד נפוצות יותר אצל מעשנים מאשר אצל לא-מעשנים.

הבנת הנקרא

25. התשובה הנכונה היא: (1).
- תשובה (1) לא מוזכרת בקטע.
תשובה (2) מוזכרת בשורה 7: "אפילו אירועים שסבירותם זעומה ביותר חייבים להתרחש אי-שם".
- תשובה (3) מוזכרת בשורה 8: "גם מספר כוכבי הלכת המיושבים הוא אינסופי".
תשובה (4) מוזכרת בשורה 6: "...המרחב... החומר מפוזר בו באופן אחיד כמעט".
26. התשובה הנכונה היא: (4).
- לפי שורות 7-9: "אפילו אירועים שסבירותם זעומה... לפי אותו דגם קוסמולוגי... נמצא תושב הנראה כמוך...". סיום הפיסקה מחזיר אותנו לדוגמא משורה 1: "האם יש אי-שם אדם הזהה לך בכל, שיושב וקורא את הקטע שאתה קורא עכשיו...?".
27. התשובה הנכונה היא: (1).
- אנו נדרשים למצוא טענה שקולה (טענה האומרת את אותו הדבר) לטענה המוצגת בשורות 14-15: "בדומה לו (ליקום שלנו), יקומיהם של הכפילים שלנו הם כדורים בעלי גודל שווה הסובבים את "כדורי הארץ" שלהם".
- אנו יכולים להבין, שהכדורים בעלי הגודל השווה הם יקומים בעלי גודל שווה. לפי שורה 14: "מקובל לקרוא ליקום הנצפה, בפשטות – היקום שלנו", ולפי שורות 12-13: "...היקום הנצפה... הוא האופק הקוסמי...".
- מכאן שיקומים שווים בגודלם שקולים לאופקים קוסמים שווים בגודלם.
28. התשובה הנכונה היא: (2).
- לפי שורות 19-22: "מקובל על כולנו שיש דברים שאיננו מסוגלים לראותם, אך היינו יכולים לראותם... אילו פשוט חיכינו, כפי שאנשים מחכים לאוניות המגיעות מעבר לאופק... הזמן החולף מאפשר לאור ממקור רחוק יותר להגיע אלינו". כלומר, האוניות מקבילות לאור.
29. התשובה הנכונה היא: (3).
- מדובר ב"גופים המצויים מעבר לאופק הקוסמי". כלומר, מדובר בגופים שאיננו מסוגלים לראות, כי הם מעבר לטווח הראיה שלנו. מבין האפשרויות המוצעות, רק כוכבי לכת ביקום מקביל לשלנו נמצאים מחוץ לטווח הראיה שלנו.

30. התשובה הנכונה היא : (3).

לפי שורות 3-4: "יש לך כפיל... בין כדור הארץ ובין... 10 בחזקת 10^{28} מטרים".
 לפי שורות 10-11: "הגופים הרחוקים ביותר שאנו יכולים להשיג בתצפיותינו נמצאים במרחק של 14 מיליארדי שנות אור".
 מכיוון שידוע שהכפילים נמצאים מחוץ לטווח ראייתנו, הרי ש- 10 בחזקת 10^{28} גדול מ- 14 מיליארד.